

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, év-
negyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet
hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 6t hasábos garmond sorért 1-ször
7 kr. 2-ször 6 kr. 3-ször 5 kr. s egyszeri beiktatás
után 30 kr. helyéig. — Hirdetések felvételnek:
Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László
könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-
utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-
né (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Woll-
zeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent
Nyitléri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szer-
kesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hir-
detési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, hely-
ben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Viszhang a Toldy-ünnephez.

Elhözök a lapok Magyarország tudós-ünne-
pének híre — a politikában válságos napok béke-
olaját, a nemzeti lelkesedés ama szent tüzeit, mely
Pesten gyult meg, de lángja bejárja az egész hazát,
melege szívet éltet, szépsége társadalmi életünkre
az öröm derűjét vonja.

De a völgyi kiáltásra visszafelé a fölötté ko-
szoruvá ölelköző sziklák ehojga, s rokonsziveknek
a távolból is egymáshoz jut örömdobogása.

A Toldy-ünnep a mi ünnepünk is. Ama férfi,
kinek hazánk nyugati nagyobb fele tisztelettel ál-
dozik, a mi büszkeségünk is; az üdvözléseket,
mikben részesei, mi is osztjuk; a tapsokhoz, mik-
kel honfiai s honleányi kezek felé tárultak, mi is
csatoljuk a magunkét; szíves éljen-eiket visszhan-
gozzák bérzeink, virágot hint eléje az erdélyi
ifju s komoly tiszteletzáróval áldozik a hazai iro-
dalmat s a közfelvilágosodást szerető férfi.

Kolozsvárnak kétszeresen kell érezni ez er-
kölcsei kötelmet, mert ő kétszer volt szerencsés ven-
dégül fogadni a már ma ötven éves magyar író.
Élénken emlékszem a nagy erkölcsi hatásra, mit
elsőként itteni megjelenése társas körünkben okozott.
Minden jóra való ember kereste az alkalmat, hogy
őt lássa, vele találkozzék, szóljon. Közámulat és
tisztelt tárgya volt Toldy már akkor.

Kolozsvár XVI.—XVII. századi virágzó nyom-
dái s azok negybecsü emlékei iránt ő keltette fel
leginkább a közfigyelmet.

S midőn az unitárius ifjuság 1839-n irodalmi
zsengéjét a „Remény” I-ső kötetét kiadta, annak
bíráló ismertetésében ő szölte ki másodsor ama
Kazinczy-féle bátorító szót:

**Erdély! menyköveid forrnak benn, eskü-
szöm, áldoz!**

Szentiváni Mihály, Kriza János, Gálfi Sándor
s több kezdő író szívében e szók gyújtották meg
az égi szikrát, mi irodalmunknak nem egy mara-
dandó becsü művet adott.

Nagyok e férfi érdemei nemzeti irodalmunk
körüli, nagyok kell lenni azért elismerésünknek s
halánknak is irányában.

Csak kevéssel előzött, a mikor Toldy mint író
fellépett, némitotta volt el, vagy legalább megféle-
mítette Kazinczy fogsága a magyar írók kicsiny se-
regét. Martinovits és társai még csaknem párolgó
vére kísértéként ijesztette a magyar irodalom barátait.

TÁRCZA.

Horváth Mihály beszéde a Toldy-ünnepélyen.

(Folytatás.)

Kik e század huszas éveiben sőt általában a magyar
akadémia megnyitása előtt s még azután is szinte 48-ig
működött az irói pályán, kicsik és nagyok, mind meg-
annyian erre törekedünk. E nagy közcél tette a magyar
írókat, az erőseket és gyöngvéket testvérekké. A ki föl-
lépett, hacsak gyarló kísérletekkel is, tárt karokkal fo-
gadattat; mert hiszen vele is szaporodott legalább a
nemzetiség mellett küzdők kis tábora. E tábornak pedig
mindenekelőtt szaporodásra volt szüksége, igen kevesen,
s ezek is nem áldozat nélkül lévén hajlandók oly pályára
lépni, melyen nemcsak dicsőség s anyagi jutalom, de
még elismerés sem várta a pályafutót. E kis tábor Béc-
sől folyton gyanus szemmel kísérték; a nagyok s a
német és németes elemek, mint ábrándozók hadára, szá-
nalommal tekintének tagjaira; a középrened észre sem
vette, vagy mint jogosulatlan ambícióban szenvedő hiukat
lenézte, megvetette őket. A ki azonfölül még az újító
híreben is állott, arra mint nyelvrontóra, ártalmas egyé-
niségre, sőt hazaárulóra, az utcán is ujjal mutattak. —
Ennyi megvetés, gúny és szidalmak lévén az írók ju-
talma: a ki irodalmunk szeretetét szent vallásként fo-
gadta keblébe, csak társai elismeréséből s méltánylásá-
ból, csak a kis táborban már tekintélyekké s vezérekké
lett jelesek buzdításából merítették erőt és kitartást; —
ezekben nyert vigaszt és kárpótlást a szájalom, a gúny s
mellőzés ellenében. Mint az első keresztények rejtekei-
ben: ugy a magyar írók a „profanum vulgust” kizáró
összejöveteleikben bátorították, erősítették egymást azon
büszke önértetben, hogy végre is ők fogják a nemzetet
mindaddig életben tartani, míg megjő annak politikai föl-
támadása. S e büszke önértet annál csodálatraméltóbb
volt kitartásban, mivel bár ők magok hitték ugyan e
föltámadás bekövetkezését, de e hitet önmaguk sem
tudták igazolni a nemzeti enyészethet indult állapotok
között.

És e szívet, lelket gyötörő kételyekben a tudatlan,
tespedő, vagy elnémetesedett közönség részvétlensége
miatt jobbra még szegénységgel, nélkülözésekkel is
küzdve, egyedül a hazafiság lángoló szent érzelme által
lelkisítve idomították, terjeszték őket az elhanyagolt nemzeti
nyelvet, mivelék, gazdagíták, emelték virágzatra a nem-

Toldy eszélyes bátorsággal a legelső küz-
dőkkel lépett sorompóba s ott áll maig, olykor né-
mileg hajlottan, de lelkében s fölczéljában megin-
gatlanul: róla is elmondhatta volna Horatius:

Illic robur et Aes triplex

Circa pectus erat . . . . .

Toldy ama legelsőek egyike volt, kikkel a ha-
zaszeretet s nemzetünkhez való mély rokonszeny
azt a tüntetési természetet viselő tényleg kezdeményez-
tette, hogy német nevével magyarul cserélje fel. Ő egy
névre, melyet egykor hős babér díszített, az írói
dicsőség koszoruját tűzte. E példának kiszámít-
hatatlan hatása volt nemzeti életünkben.

Az írósgám ma is jobbadán csak a nemzet kö-
zép osztályi értelmisége előtt megtisztelő cím. Mi
volt — képzeljük — Toldy fellépésekor?! Gúnyo-
lódta az íróval, lenézték a tudóst, szánták a poétát.
E férfi mégis épen e téren állott be uttörőnek;
mert azt kívánták a haza becsülete, a magyar nép
elhanyagolt mivelődési érdekei.

Kárpátunkon kívül nem ismerték a magyar
nevet, irodalmi munkásságát tán nem is tettek fel
rólunk. Toldy német nyelven is könyveket írt
ez előítélet eloszlatására; s el is osztatta. Szom-
szédainknak meg kellett győződnie szellemünk pro-
ductivitasáról, észjárásunk eredetiségét állították,
nyelvünk s különösen poésisünk szépségében életet
találtak.

A lapok elmondották már s még folyvást so-
rolnak elé ily és más érdemeiket. En ennyit elég-
nek láttam e helyen megemlíteni, s ezzel olvasó-
inknak az ünnepelt férfi iránti hálás közérzetét
tolmácsolni.

Legyen szabad a halhatatlan magyar classicus
írótól ezuttal egy római classicus író szavaival
válnunk el:

Serus in Caelum redeas, diuque
Laetus intersis populo Quiriti. A—a.

Új miniszterelnökünk.

Pest, november 16.

r. Azt hisszük fölölseges részletezni, ki Ló-
nyai. A tusában melyet alkotmányunk visszazsze-
zése végett vívtak a haza jobbjai — ott áll ő is
a kiváló vezérek között. Fontos és nehéz pozíció
volt az, melyet ő neki kelle el foglalnia — a pénz-
ügyi rendezés jutott vala orzállyrészü, s ha ebben
nem sikerül a modus vivendit megtalálni, a kiegye-

zeti irodalmat. És ennyi akadályokkal küzdve, ennyi ál-
dozattal működve a magyar írók ezen lelkes kis tábora,
míg mondhatni szívveréssel mentette meg az enyészethet
indult nemzetiségét, egyszersmind a politikai életnek is
hatalmas lökést adva, siettető a nemzeti föltámadás nap-
jának fölkelését.

E lelkes, hazafias kis tábornak, mely oly nehéz
küzdelmeket állott ki, s végre is oly dicső diadalt aratott,
egyik főtagja volt Toldy Ferencz, ünnepelt honfőtársunk.
Már hevesen folyt a küzdelem, midőn ő ötven évvel
ezelőtt e táborban felekedett, s annak nemsokára leg-
tevékenyebb előharcosa, majd egyik vezére is lett. E
lelkes kis tábor tagjai, fájdalom, már valamennyien el-
hunytanak a hosszú harc alatt; csak ő, Toldy Fe-
renczünk áll még egymaga fön, mint egyetlen utolsó ve-
zére s közharcosa egyszersmind ama hazafias tábornak,
mint egyetlen élő emléke ama küzdelmes kornak! Csak
neki engedtetett a sors által látni az ígért földét, meg-
érnie azon föltámadást, melynek reménye őt és társait,
annyi akadályok közt is, a siker oly bizonytalansága da-
czára is, ernyedetlen kitartásra lelkesté a hosszú, nehéz
küzdelenben!

És miután az oldala mellett elhullott társainak
egy-től-egyig valamennyinek emléket emelt irataiban, ő,
az anynyiak közt még egyetlen élő társ, istennek hála, fél-
század múlva is folyton fiatal tüzzel, nem lankadó buz-
galommal hat, buzdít, működik, tollal és szóval az ötven
éves pályán! És mily bámulatos nagyságu mind kül-,
mind belterjesen ezen így leélt ötven év munkásságának
eredménye.

Eddigé kiadott, vagy még kiadásra váró mun-
kájainak pusztá czimszerinti elsorolása, száraz könyvészeti
jegyzéke maga egy 116 lapnyi könyvet alkot, melyet nem
rég adott ki egy tisztelője.

De e csodálatos munkásság, e dús gazdag szellemi
termelés külső számszerinti nagyságánál még nagyobb
annak belterje. Mert a ki irodalmunknak e század foly-
tában nyert örvendtes fejlődését, gyarapodását megis-
merni, — sőt, mi több, a ki azon élénk, minden tekin-
tetben gyors haladásnak indult életet, mely e fél-
század alatt folyton emelkedve, mai napság örömmel
s büszkeséggel fölli el a hazafias kebleket, behatóbban
tanulmányozni akarja: az Toldy Ferencz iratait nem
fogja nélkülözhetni. Az ő élénk, fogékonny lelkében a nem-
zeti élet minden lüktetése, a kor minden kérdése viz-
hangot keltett; s alig volt köztük egy is, melynek föl-
világosítására, megféléstére ő is nem járult volna ira-
taiban egynemely becses adalékkal. Bár mindenha ki-

zés maga hajótörést szenvedett volna; hisz 48 ta-
nuskodik róla, mily hatalmas szírtet képezett ez a
nyílt kérdés, s mily veszélyek szülő anyjává vált az
más tényezőkkel egyesülten. Lónyay segített át
államhadjónkat e szírtet, s most ime annak kormány-
zására hivatott.

Új miniszterelnökünk hazafi-érdemes multját,
üdvös tevékenységét mindnyájan ismerjük; de
kormányzatra természetében se kételkednek a külön-
böző pártok. Senki sem vitatja el tőle a fényes
tehetségeket, a hazai állapotok beható, részletes
ismeretét, az államférfiai elmélt és erélyt.

Multja tehát szintugy, mint képességei bizal-
mat önthetnek a hazafi keblébe, s szintugy testet
ölt ama remény, hogy belreformaink következetes
szilárdasággal fognak előbbre vitetni.

Lónyay előde félkülügyér volt, s így teljes
erővel nem lehetett azon, hogy a reformművek
kezdeményezését egész erélyvel felkarolja. Az új
elnökmíniszternek azonban mindkét keze szabad
lesz; azután a kezdet nehézségei sokban le vannak
már győzve, az akadályok elhárítva, tehát keve-
sebb erőfeszítéssel, kevesebb idő alatt **többet** le-
hetend keresztülvinnie; e felett a jó külpolitika
egyik támasza az üdvös belkifejlődésnek, valamint
a helyes belpolitika erős tartalék és életadó forrás
a célravezető külpolitikát illetőleg is. Ez utóbbi
jó kezében van gr. Andrásynál; Lónyay tehát
egész erővel hozzáláthat az előde alatt kezde-
ményezett reformok végrehajtásához, részben pedig
tovább fejtheti azt, a mit kiesirázatni, meggyöke-
reztetni volt a legbajosabb.

Lónyayt utóbbi időben nem a legszabadelvből
irányzatokkal gyanúsíták egy-nemely politikai ellen-
felei; hanem már a Deák-körben történt fellépése
kimutatta, mennyire tévedtek azok, kik őt telhet-
len ambícióval vádolták. Pártja körében legelőbb is
a vállaira háruló felelősséget, állása nehézségeit
hangsúlyozta, mi alkotmányos érületének tanusi-
tása; s midőn előde sikerdus kormányelnökségét,
az általa kivívott eredményeket említt fel — An-
drassy gróf érdemeinek önként hozta meg az el-
ismerés adóját. Még inkább kielégített Lónyay
azon nyilatkozata, hogy kötelelenségének ismerend
a deákpárttal és annak tisztelt vezérével minden
fontosabb kérdést közölni, megvitálni, es a teendők
iránt egyet érteni; mind ezek azt bizonyítják, hogy
Lónyay távol az önféjű conservatív politikától át-
érzi sőt már beköszöntésénél elismeri azt, hogy

válólag az irodalom s annak fölvirágoztatása volt is a
főczél, melyre szellemének legnemesebb erőt fordítá; de
sokoldalú, hazafias lelke hévvel ölelt föl mindent, mi
csak a nemzeti életben felmerült, annak jólétére, hala-
dására vonatkozott, örömet vagy bút, aggályt vagy szen-
vedést hozott reánk, és mindezt híven tükrözök vissza
iratai.

De ezen bámulatos szellemi munkásság tüzetesebb
jellemzése egy nálamnál hivatottabb társamra vár. Ne-
kem csak általában szabad nebany szót mondanom arról,
mi különösen a történelem körébe vág.

Nemzetünk néhány év múlva ezredéves életét töli
be e hazában E hosszú élet s működésnek minden irány-
ban s minden lépten-nyomon észleljük eredményeit.
Látunk például itt a politikai téren egy, bár mostani
tiszultabb fogalmaink, szélesebb látkörünk s mélyebb
belátásunk szerint több részben hiányos, de a kornak s
a viszonyok fejlettségét fokának teljesen megfelelő, dicső
polgári alkotmányt, melynek védfalai közt a szabadságot
még akkor is nagy mértékben élvezte nemzetünk, midőn
csaknem mindenütt az abszolút hatalom önkénye uralko-
dék. Látjuk amott, a még fényesebb hadi pályán, miként
védte meg nemzetünk századokon keresztül, legjobb fiai
vérének hullásával az európai civilizátót egy barbár
nép ellen, mely százezernyi hadakkal árasztá el hazánk
virányait.

De mideről s a nemzeti élet egyéb oldalairól sem
lehet itt most föladatomb hosszabban szólnom. Csak
egyet emelek ki röviden, mely mai ünnepünkkel szorosabb
kapcsolatba áll: nemzetünk sellemi munkásságának vi-
rágos kertjét, az irodalmat. Ez ugyan egyrésztől a függet-
lenség és szabád alkotmányosság fentartásáért, más rész-
ről a beözönlött barbar népek által fenyegetett nemzeti
lételért vívott százados harcok zajában nem lehetett gyü-
möléseiben oly dús, mint más boldogabb, viszontagsá-
goktól kevésbé zaklatott népeké. De eleink e szellemi
lért sem hagyták soha egészen gyümöletlenül. Itt látunk
némi tevékenységet, melynek gyümölcei az irodalom
külön szakáiban, a kor műveltségének aránya szerint ké-
pesek voltak szellemi tápot nyújtani az akkor élő nem-
zedéknek s előkészíteni a talajt, melyben lassankint ki-
fejtett irodalmunk jelenkori virágzata.

Mert, ne higgyük, t. gyülekezet, hogy irodalmunk,
melynek mai napság örvendünk, egyedül az egy pár
utolsó nemzedék törekvésének műve. Az irodalom, mi-
ként a közmivelttség általában, minden népnél csak a
századokon átnyuló nemzeti élet eredménye. A mythosz
szerint Pallasz Athene teljes bevégzettségében lépett

tulajdonképp a párt kormányoz a miniszterium által,
s nem lenne az parlamenti kormány, mely saját
akarata vak követőivé tenné a többségi pártot.

Lónyaynak a Deák-körben tett eme nyilat-
kozata azt mutatják, hogy ő a majoritás akarata-
nak önként meghozta hódolatát, ugy pártunk nagy
vezérének is; nem lesz tehát dolgunk önféjű, saját
akarattal inperatívát a párt nyakára toló férfival.

Ma (nov. 16.) köszöntött be az új minisz-
terelnök társaival a parlamentbe. Ez alkalommal
kijelenté, hogy Andrassy programját fogja ő is
követni, s hogy reméli, mikép az ellenzék a
reformkérdésekbe egyetértend a kormánypárttal.
Ez utóbbi apostrophizálás egy bizonyíték lehet
arra, hogy Lónyay a belreformokat erélyesen fel-
karolandja még pedig szabadejű irányban, mivel
különbön még a deákpárt támogatására se számít-
hatna.

Lónyay eddigi nyilatkozataiból itélve jó czél
felé tart. Bár mondhatnók el annak idején róla,
hogy sikeresen dolgozott s biztosítékokat szerzett;
mi ezt reméljük is, mert egész ember és jól lát a
dologhoz, melyben a kezdet nehézségeivel küzdő
előde fél kézzel is annyit végzett, annyit készi-
tett elő.

Pest, nov. 16.

© A ma újból megnyílt országgyűlésen, a minisz-
terelnök bemutatása, jelen sorunk irásakor — zajos éljenek
közt ment végbe. Beszédében Lónyay különösen hang-
súlyozta az állam terhes kiadásait, mi végből a takaré-
kosság elvét nem fogja szem elől tévesztetni. Bővebben
ezekről jövő levelemben.

Andrassy grófot a tegnapi városi közgyűlés disz-
polgárrá választásával tisztelte meg, ugy a város mint a
haza körüli érdemeinek halvány viszonzásául. Lónyay-
nak bécsi diszpolgárrá való megválasztását szintén
hírlék.

Legújabb táviratok.

Bécs, nov. 16. Kellersperg programja a „N. fr.
Presse” szerint a tegnapi hihalgatáson Andrassy taná-
csára visszautasított, mivel Kellersperg vonakodott a
galicziai resolutiót vagy legalább Hohenwart gal. előter-
jesztését felvenni. — Ezenkívül a morva tart.-gyűlés ál-
tala követelt felosztatása szintén differenciált képezett.
— Ezek herintt valóságosul egy ultramontan-feudalis
Goluchowskiféle miniszteriumot várhatnak.

ugyan elő Zeus agyából; de az életben, miként minden
nemesebb fejleménynek, ugy az irodalomnak gyökérszá-
lai is a létűnt nemzedékek korába nyulnak le, onnan
táplálkoznak századokon keresztül. Az ifjabb nemzedé-
kek az irodalom terén is csak elődeik vállaira állva, csak
azok vívmányainak alapján vergődhetek magasabba,
fejlődhetek szebb virágzatra. S bizonyára azon szép
fejlemény, melynek a jelen korban örvendünk, több szá-
zad szellemi munkásságának alapján nőtt azzá, a mi;
szintugy, mint mai irodalmunk alapjául fog szolgálni a
jövendő nemzedékek még szebb és dúsabb irodalmának.

Korántsem közönyös dolog tehát reánk nézve tud-
nunk, miként gondolkodtak s vélekedtek, mit szóltak s
írtak elődeink. És mégis e tekintetben fölötté nagy hiány
volt irodalmunkban mind a legújabb korig, hogy nem
ismertük eléggé azon szellemi kincset, mely elődeinktől
örökségül szállott reánk. Nem birtuk nemzeti irodalmunk
történetét.

Voltak ugyan már e részben is léve némi kísérletek,
melyeknek utmutatása szerint némi hézagos ismeretét
nyerhettük nemzetünknek a létűnt századok alatt folyta-
tott ironalmi tevékenységéről. De e kísérletek oly kez-
detlegesek, hogy a nemzeti irodalom történetének nagyobb
részét sem ismerhettük meg belőlök; annál kevésbé tár-
ták föl előttünk azon okszerű szerves fejlődést, melyben
irodalmunk korról korra gyarapodott. Pedig valamint a
történelem általában, ugy az irodalom története is csak
ugy felel meg hivatásának, ha az életet híven, tehát ok-
szerű, szerves fejlődésében tünteti élénkbe.

Ily irodalmi történetet alkotott nemzetünk számára
e nap unnepeleje, Toldy Ferencz. Ha az ő ötven éves,
csodálatra méltó, sokoldalú szellemi termelésének gaz-
dagságától eltekintve, egyedül e művét, a magyar nem-
zeti irodalom történetét, s arra vonatkozó számos kisebb
nagyobb munkáit vesszük is csak figyelembe: ugy fogjuk
találni, hogy nemzeti íróink összes körében nincs egy
is, ki annyira méltó volna, mint ő a jelen nemzedék
hálás tisztelére; mert a jövőt tekintve, ő maga biztosítá
halhatatlanságát: műveiben ő maga alkotta meg ércznel
tartósabb emléket.

Neki azonban még sok más érdeme is vannak a
mi hálás elismerésünkre. Ő nemcsak irodalmunk törté-
netének alkotója, ki nekünk föltárta nemzetünk eddigé
nagy részben ismeretlen szellemi kincseit; ki velünk
megismertette a tollnak és gondolatnak az utódok számá-
ra működő régi hőseit: ő irodalmunknak egyik vezére is
volt ötven éves pályánján; s mint ilyen annak legbuzgóbb
előmozdítója, leggondosabb ápolója. (Vége köv.)

Triest, nov. 16. A görzi, trieszti és isztriai képviselők egyhangulag elutasíták a Prágában tartandó föderális congressusra való meghívást.

Bécs, nov. 16. Gr. Andrassy tegnap átvette már a külügyi ügyleteket; a külügyminiszterium és a cs. ház miniszteriumának személyzete holnap után fog neki bemutatni.

Berlin, nov. 16. Az új magyar vasúti kölcsönre oly nagy mennyiségben történnek bejelentések, hogy az aláírás — a megnyitás után azonnal be fog záratni.

Bécs, nov. 16. Beust ma az alsó ausztriai kereskedelmi kamara elnökségét fogadta, és rokonszenvi kifejezésekre azt válaszolva, hogy a külpolitika tekintetében bizhatni a béke fennmaradásában, minthogy a birodalom külmelegítések ellen biztosítva van. A belpolitikára vonatkozólag hangsúlyozta Beust, hogy az ausztriai nép ruganyossága és elevensége biztos kezesség aziránt, hogy az a belső nehézségeket is szerencsésen kiállandja.

Páris, nov. 26. A „Corr. dipl.“ azt állítja, hogy a török követ alkudozásokat szándékszik Versaillesben megkezdni, melyeknek céljuk lenne szabatosan megállapítani azon határokat, a melyeken belül a külhatalmaknak Törökországban való oltalma érvényre juttatandó lenne.

Lapszemle.

A „P. Lloyd“ Kossuth levelére Seneca e szavait vonatkoztatja: „Unusquisque mavult credere, quam iudicare.“ Kossuth velünk született és történelmi államjogokról beszél s azt mondja, hogy a velünk született államjogok a történelmi felől állanak. Ez új, eddig még nem hallott absurdum. 1849-ben az orosz intervenciók a velünk született államjogokat mért nem állítá Kossuth elébe, hogy megakadályozzassék? Mi a történelmi jog alapján nem akarjuk a csekhek bizonytalan barátságáért a németekét feláldozni; nem akarjuk, hogy a horvátok tőlünk elváljanak. Kossuth nem számítja ki eszméinek végső consequenciáit, hanem pusztán phrasiszál: „pokolba a delegációkat,“ véli a legnehezebb államkérdéseket megoldani.

Az „Ellenőr“ Kossuth leveleének azon nézeteit, melyek a közönségi kormányrendszer következményeinek fatális voltát jellemzik, teljesszen osztja; de nem ért egyet beavatkozási helytelen politikájával. Kit a hintán hátulról lökte a levegőbe, azt nem fogjuk szédülésétől megmenteni, ha egy második hajtván elől röpitjük ismét a légből, minek lehullás lehet következménye; hanem a hintát meg kell állítani. A kormány tévedését, bünet nem lehet az országgyűléssel ismételtetni; azért non-intervencióhoz kell ragaszkodni.

Az „U. Lloyd“ Gladstonet az oroszánál nemesb állatnak tartja, midőn őt megelégedve, hátán fekvő négy kézlábal a napnak terjeszkedve szemléli a Lord-Major ebédje után, mely a mansionhosi borban viszatükrözött világ állását fejtgette vendégeinek, önhitt diosérettel részletezte az általa létrejött politikai világonstellatiót Angliának a tengerszoros általi boldog elkülönítését a többi Európától kiemelve, a maga érdeműl rója fel

Belgiumnak a mult háboruban semlegességben tartását; hogy békebíróvágot indítványozott a francia-porosz háboru elintézésére; hogy az annyi vérbe került keleti béke garantált Oroszország által ismét meghíusított, Beustnak londoni Tomijában legyen gondja, hogy a keleten felelmedkedhető lándzsardó ellenében Anglia elszigetelve a fenyegetett civilizációtól ne tartsa magát.

KÜLFÖLDI HIREK.

A francia sajtó általában Gladstone-nak a Guildhall-ban tartott beszédét nagyon optimisticusnak tekinti; — s kétségbe vonja azon állítást, hogy Európa békeje soha sem lett volna jobban biztosítva, mint jelenleg. Némely lapok e beszédből azt következtetik, hogy Franciaország érdeke ezután egy orosz szövetségben áll.

Mint Toulon-ból 11-ről jelentik, ott a nemzetőség lefegyverzése 10-én megkezdett, s békésen folyt le. — A hajórajnak keletre elindulása elhalasztott. A páncéls hajóraj Ajaccio-ban marad. — Corsicában teljes nyugalom uralkodik.

Mint Bern-ből 11-ről jelentik, a nemzeti tanács, 4 napi vita után, nagy többséggel elfogadta saját bizottmányának javaslatát, a schweiczi katonai rendszer összpontosítására vonatkozólag.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, november 18.

— **Deák Ferencz** nagy hazánkfia jobban van, hanem a szobát még nem hagyhatja el; s így sem a klubban, sem az üléseken még meg nem jelenhet.

— **A Toldy-ünnepély** Szegeden is fényesen sikerült, vasárnap délelőtt a szegedi gymn. épületben a tanuló ifjuság, délután pedig az ifjusági kör által rendezve. Mindkét helyen nagyszámu közönség volt jelen.

— **A „W. Ztg.“** egy császári kéziratot közöl, mely Lónyay gróft közös pénzügyeri állásától magyar miniszterelnökké nevezetése következtében felmentti.

□ **A „Kelet“** Kukulnéja a nov. 18-ki számban rosz néven lészik venni e lap B. A. jegyü tisztelt írójának, hogy Kolozsvárt virágzó tudományi s közműveltségi intézetek alkotása által egykor Magyar-Athenévé lenni óhajta, és hogy a kolozsvári egyetem felállítását siettetése érdekében oly melegen és nyomatékosan érveölég felszólalni merészelt. Vajjon ártottak e a szép cikkek az ügynek — kérdjük? Vagy monopolizálni akarják némelyek a haza és városunk ügyeinek szeretetességét s szolgálhatását is? Bizony rut dolog az az irigység

— **Az 1872. évi hadi illeték,** A közös hadügyminiszterium által összeállított kimutatás szerint az egész birodalomnak 1871. évi hadi illetéke 95,474 ujonczban és 9547 tartalékosban van megállapítva. Ezekből jut Magyarországra és mellékterületeire 39,289 ujoncz és 3929 tartalékos, Ausztriára pedig 56,186 ujoncz és 5618 tartalékos, mely illetékek a honvédelmi miniszterium által előterjesztendő törvényjavaslatok után lesznek az országgyűlésektől kérendők.

— **A magyar miniszterelnökségtől** két hivatalnok helyezettik át a közös külügyminiszteriumba.

— **Andrassy grófot** több külföldi diploma meggratulálta új állomásán, kik közt első volt Bismarck gróf levélben; nov. 16-án Novikoff orosz követhez volt theára meghíva.

— **Gr. Andrassy Gyula szivarjai.** A közlelbi válságok napokban egyik este a gözsziklon gr. Andrassy Gyula belépett a kocsiába, hol három fiatal ember és egy öreg ur foglalt helyet. A három fiatal jogász közül egyik szivart kért társától, mire az sajnálkozva mutatva üres tárczáját, míg a harmadik azzal mentegetőzött, hogy nem szivaros. Erre a volt miniszterelnök udvariasan fölnyitja tárczáját és mind a három fiatal embert megkínálja szivar-tárczájából. Az ajánlatra még a „nem szivaros“ is kivett egy darabot, e mellet még tüzzel is szolgált a gróf. Mikor leérnek s a miniszterelnök elsiet előlök, kérdezi az egyik, hogy tudják-e, ki volt az udvarias férfi és egyszersmind megmagyarázza, minő szerencsében részesültek. A két csodálkozó fiatal ember rögtön eloltja szivarát, hogy mint a távozótól vett emléket megőrizték. (Ref.)

— **Kegyetlen párbaj.** Két hőbortos színész: Sully és Schneider kisasszonyok a párisi Variete-színház-ból, pisztoly-párbajt vívtak. A kegyetlen párbaj a jardin d'acclimatisation szélében történt. A távolság tíz lépésnyire volt s az első lövés Sully kisasszonyt. Bárán lött, s a golyó talált is — egy fajtlyukot a jardin d'acclimatisation bokrai közt. Schneider kisasszony erre a levegőbe sötítte ki pisztolyát s a kegyetlen párbaj azzal ért véget, hogy lakomát tartottak, melyben az elesett fajtlyuk is szerepelt.

— **A párisi híres opera-bálok** nem csak sok lábnak, hanem sok kéznek is adnak foglalkozást. Egy bál alatt foglalatokodók 200 zenész, 54 ellenőr, 5 pénztárnok, 40 páholy-nyitó, 10 ruhatárnok, 200 rendfenntartó, 40 „dames de comptoir“ 5 szemüveg- és legyező-árus, 30 lámpagyújtó s egy pár száz oly ember, a ki a jegyekkel üzérkedik. Egy-egy ily bálhoz szükséges 6000 gázlámpa. 2000 gyertya és 250 lámpa. Rendszeren 8—10 ezer ember jelen meg, kik az étkezésre körülbelül 60 ezer frankot fizetnek.

— **A nem régen leégett Chicagóból** írja egy ott lakó magyar: Keserü iróniája a sorsnak, hogy azon négy-öt negyszögértérföldnyi rom- és szénhalmoz között egyetlen-egy palotát hagytak a lángok sirtetlenül s ez az egyetlen-egy is Chicagó leggazdagabb polgárá M. B. Ogdené. A hirdetési rovatok a leggazdagabbak a lapokban, mert ugyszólva minden egyes család curenálant bennük valamely elvesztett családatagot. Olivashatni ezek közt ilyeneket is. X. Y. divatkereskedése az... street 102. sz. ház pinczéjébe helyeztetett át. Vagy, hogy Y. fodrásznő kénytelen volt üzletét egyelőre az istállóban berendezni. A romok széthordásával 18 ezer munkás foglalkozik s a szomszéd-városok hirdalok utján figyelmeztetnek, hogy erőteljes koldusoknak pénzt ne adjanak, mert aki most Chicagóban dolgozni akar, az kereshet. A templomokban az isteni tiszteltet alatt kávét és meleg levest osztanak ki a szegények között.

— **„Hajnal“** czim alatt egy csinos kötetkét állított össze a kolozsvári róm. kath. főgymnasium ifjusági önképző köre saját tagjainak eredeti dolgozataiból. A költemények és másnemü dolgozatokból néhányat már is átolvastunk s úgy találjuk, hogy ez a munkásság nemcsak szép törekvéstől, de nem egy helyett tehetség csirájáról is tanuskodik. Haladjanak csak előbbre és előbbre ifjaink e téren, a nemes buzgalomnak, kitartásnak végtére is gyümölcsöznie kell.

(—) **Nemzeti színház.** Tegnapelőtt „Dunánán apó és fia utazása“ került színre. — Offenbachnak e műve, a dallam, leleményesség és vidámságban gazdságáért, egyik kedveltebb és sikerültebb operettei közé tartozik. — Nyitánya derült — tele az operette főbb motívumaival — a Dunánán pár duettje, a polka-mazurka melyet Pamela énekel, a karének midőn a fánkot sütik, a quadrille zenéje vidító hatásuak. Az előadás is igen sikerült volt, az egyes szerepek igen jól voltak betöltve, sőt a karok is elismerést érdemlőleg működtek. Szilágyiné igen csinosan énekel, Szentgyörgyi s Kassai jól ábrázolták Dunánánt és Patroklust, Szilágyi és Zajongi sikerrel játszottak — azonban az est oroszlan-része meg is csak Kassainak jutott, kinél jobb Patroklust valóban nem kívánhatunk. A szereplők mindnyájan megérdemelték a közönség tapsait.

Vasárnap, november 19-én „Csokona“, első szerelme és Csikorgó, az utcai poéta. Nepszinnü 3 szakaszban.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Nov. 16-ról: 5% Metalliques 57.65. 5% Nemzeti kölcsön 67.30. 1860-diki államkölcsön 99.50. Bankrészvények 805. Hitelrészvények 305.30. London 116.60. Ezüst 116.60. Cs. kir. arany 5.59 5/10. Napoleonkor 9.32 5/10.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 71.75. Temesi 78.— Erdélyi 75.25. Horv.-Slavon —.

Id. felelős szerkesztő: **Sándor János.**

Nyilttér.

(277) 4

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfiert)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülés és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, 1-5 emelet 14. sz.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

II. Beküldetett. 26.

Minden betegnek erő és egészség, orvosság és költség nélkül.

Revalesciere du Barry Londonból.

Mióta a pápa ő szentsége a delicat Revalesciere du Barry használat következtében szerencsésen meggyógyult, s annak hatását orvosok és korházak elismerék, senki sem fogja többé a becses gyógytápszer gyógyerejét kétségbe vonni, s következő betegségeket említünk meg, melyeket az gyógyszer és költség nélkül gyógyít: gyomorideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyálhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajok, gúmo,

askzór, mellszórulás, köhögés, emésztéshány, dugulás, gyomorsík, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vízkór, hidegláz, szédülés, vértolulás, fülzugás, érmelyés és hanyás még terhesség alatt is, húgyfesz, búskomorság, soványodás, csúz, köszvény, sárgaság. Kivonat 72.000 elismerésből gyógyításokról, melyek minden gyógyszernek ellentáltak:

Elismervény sz. 71.811.

Crosne, Seine és Oise, Frankhon 24. márcz. 1868. Richy adószedő ur száraznyalványban fektüdt halálos ágyán s már az utolsó kenetet is fölvette, mert a legelső orvosok is csak néhány napi étlettel biztalták. En tanácsolám neki, hogy kísértse meg a Revalesciere due

Barry-t, s ennek a legszerencsésőbb sikere lett, úgy hogy a beteg kevés hét után ismét dolgainak láthatott s magát tökéletesen meggyógyultnak érzé. Miután önké Revalescierejét magam is annyi jót élveztem, szivesen alairom e bizonyítványt St. Lambert testvér.

Táplálóból lévén a húsnál, a Revalesciere felnötteknél és gyermekeknél 50-szer behozza árát gyógyszerekkel szemben.

1/2 fontos bádög szelencékben 1 frt. 50 kr. 1 frt. 2 frt. 50 kr., 2 frt. 4 frt. 50 kr., 5 frt. 10 frt., 12 frt. 20 frt., 24 frt. 36 frt.

Revalesciere csokoláde poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulak József fűszerkereskedésében, Pesten Török-nél, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoutte során. Továbbá: Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen feljül mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

Dietrich és Gottschlig, cs. és magy. kir. udvari szállítók

első pesti behozatali és kiviteli

THEA és RUM

üzlete (nagyban és részletben) ajánlja e bekövetkező időnyre a magas és legmagasabb főnemességnek és t. cz. közönségnek legjobban rendezett és nagy, egyenes behozatali thea- és rum-rektárát.

Főraktár: „Peking városához,“ vácuiztca 14 sz. Szentkirályi-fele ház.

Fiókraktár: „a theanövényhez,“ kigyóter, gr. Teleky-ház.

Finom Souchong	bécsi fontja frt. 2.— és 2.50	Londoni-vegy	frt. 3.50	Legin. Pecco-virágthea	frt. 4.—
ff. finom Souchong	„ „ „ 3.—	Császár-vegy	frt. 4.—	Superfin. Pecco-virágthea	frt. 4.50
Superfinom Souchong	„ „ „ 3.50	Moskoui-vegy	frt. 5.—	Superlegin. Pecco-virágthea	frt. 5.—
Legin. Mandarin Nr. 0	„ „ „ 5.—	Királythea-vegy	frt. 6.—	Leginomabb virágczikk	frt. 6.—
ff. finom karavan-thea, fekete	) Petersburgi (frt. 6—8	Victoria-vegy	frt. 8.—	Karaván-virágthea (Petersburgi behozatal)	frt. 6.10.
Superfinom karavan-thea, fekete	) behozatal (frt. 10—12	Udvarithea-vegy	frt. 12.—		
Mandarin-vegy	frt. 3.—	Finom-Pecco-virágthea	frt. 3.50		

1 kupa braziliai rum palacczokkal 1 frt. (Egy üres palaccz visszaváltása 10 kr.)

Valódi jamalkai rum, egyenes behozatal, barna és fehér, különböző faj, 1/2, 1/4 és 1/8 kupas palacczokban. Hollandi király-puncs-essencia, hollandi liqueurök egész és félkupás palacczokban a 1 frt. 2, 2 1/2, 3 frt. — valódi francia liqueurök, Chartreuse, benedikünus, cognak, arak, whisky, champagne, a vámhivataltól és megvámolva Ruinar atya és társától, és spanyol borok. Csokoláde Suchardtól, angol thea-késztersült. Huntley és Palmersétől, theaedény, u. m. samovar, theaust, thea- és tejkanna sat. Chinaesztől, rézből, britania fémbl, tombak- és vörösrézből.

Levélbeli megrendelések az érték utánvétele mellett a legpontosabban teljesítetnek. Teljes árjegyzékek, különösen thea és rumról sat. kivánságra bérmentesen küldetnek meg.

Sorozatos sorsjegyeknek nyerniök kell.

Hogy azokat mindenki számára még szerezhetővé tessük, követező sorsjegy-tárlatokat állítottunk össze 20—20 részre, melyek száma: 20 drb. braunschweigi sorsjegyre, egy drb. braunschweigi sorsjegyre, egy drb. braunschweigi sorsjegyre, egy drb. sorozatos braunschweigi sorsjegyre, melyeket a 10 húzas-ban lévő a braunschweigi sorsjegyeknél 20,000, 40,000, 20,000, 6,000 sat. táler ezüsten; a török sorsjegyeknél 600,000 frt., 300,000 frt., 60,000 frt. sat. aranyban, s a braunschweigi sorsjegyek nyereményei december 31-ke után fizetnek ki a részvényeseknek, s az utóbbi részlet törlesztésekor fennmaradó sorsjegyek nekik kiadának.

Akármy társulathoz egyedül is beléptetni az első részlet beküldése által.

A „Mercur“

igazgatójának váltóirátete
Bécs, Wollzeile 13.

Szabadékozott égető kemenczék

tégla, cement, mész, gipsz, valamint mindenemü üzleti telephelyre számaira készit

Loeff Pál

építész és magamérnök Berlinben. Az általam nyújtott technikai bizonyítékok következtében a Hoffman-féle kőkemenczék szabadék meg lön szüntette, s az én kőemenczém elállítása és használatára, legnagyobb szolgálatkészség mellett, tudvalegölég csak fél oly drágák, mint a kőkemenczék.

2—2 Ügynökök felállítanak. (321)

pénz-kisorsolás

Az államtól biztosított nagy kedvező esőben

100,000 pr. tallér

nyereményt tartalmaz, valamint 60,000, 40,000, 20,000, 16,000, 12,000, 10,000, keltő a 8000, 6000, négy a 4800, 4400, öt a 4000, öt a 3200 négy a 2400, huszon-egy a 2000, három a 1600, harminczhat a 1200, százkető a 800, kétszázhat a 400, kétszázötvenhat a 200, háromszázötvenegy a 80, és 27,450 a 40, 20 taller sat.

E nagy és biztosított pénzkisorsolás húzása hivatalosan van megállapítva s már

a f. é. december 20-án megtörténend. Erre, az összeg beküldése mellett

1 egész ered. sorsjegy (nem igérvény) ára	3 frt. 50
1 fél ered. sorsjegy (nem igérvény) ára	1 frt. 75
1 negyed ered. sorsjegy (nem igérvény) ára	1 frt. —

melyeket a legutóbbi vidékre is pontosan és titoktartással megküldök. Nyeremény összegek és nyeremény listajstromok az eldöntés után azonnal követeznek.

Tessék tehát a szerencsétől külvőnösen kegyel

Hekschler Sigmund
bankházhöz
Hamburgban
mielőbb és bizalmasan fordulni.